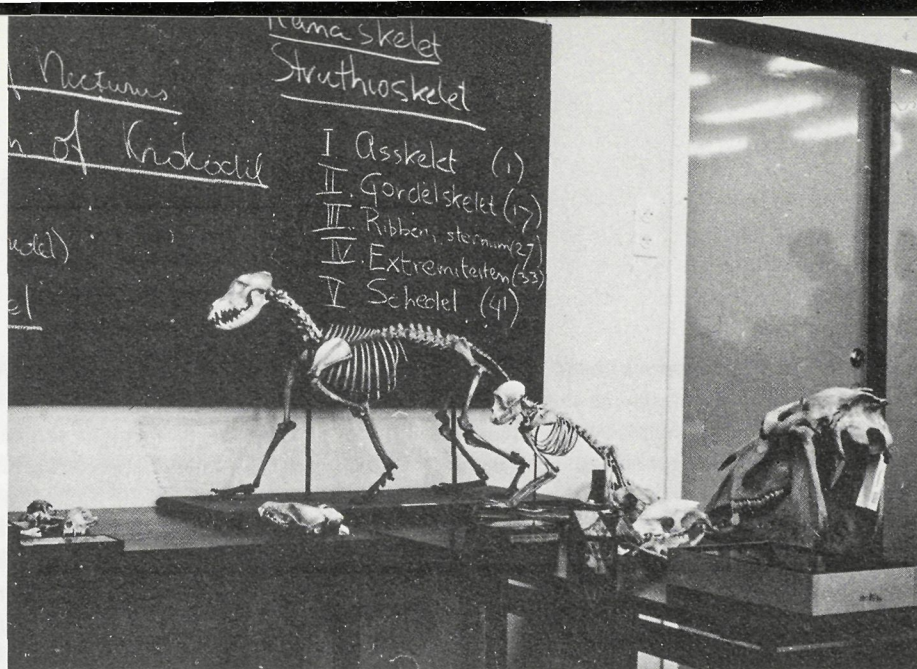

Wetenschappelijk onderzoek
tot op het bot.
Laboratorium voor biologie

Maar procentueel betekent die verhoogde bijdrage op het door de zeer belangrijke rijkssubsidies sterk gestegen eindgetal der baten vanzelfsprekend aanmerkelijk minder.

Overheidsgelden (II)

Het is dan wel tijd na de bespreking van de particuliere middelen deze getallendans te besluiten met enkele gegevens en cijfers van de tweede bron van inkomsten, die der overheidssubsidies.

Reeds werd geconstateerd dat in de Vereniging de stemmen die overheidssubsidie principieel afwijzen nooit verstomd zijn. Wel werden de stemmen die het recht op zulke subsidies en de noodzaak ervan beklemtoonden steeds luider.

Als minister heeft Kuyper voor de eerste financiële steun van de rijksoverheid gezorgd. Die was nog uitermate klein, maar het begin was er, al werd met klem betoogd dat er geen precedent in gezien mocht worden. De overheid, redeneerde men, subsidieerde de VU niet, maar waakte slechts tegen rechtsongelijkheid: Wie aan een openbare universiteit een bijzondere leerstoel bezette beschikte kosteloos over localiteiten; het was dus niet meer dan billijk dat een bijzondere universiteit voor haar collegezalen redelijke vergoeding ontving, voor de VU vastgesteld op f 4.000.- per jaar, voorlopig voor 25 jaar. Wij spreken van financiële steun en vermijden opzettelijk het woord subsidie, omdat Kuyper dat bij het kamerdebat in 1904 zeer opzettelijk ook deed en als leider van het kabinet zei dat

de Regering dit voorstel niet wenscht te beschouwen als een eerste voet, die binnenkort door het gehele lichaam

zal gevolgd worden . . . In dien zin bedoeld, is het hier geen subsidie.

Kennelijk is hier de politicus Kuyper aan het woord, die een open oog voor het haalbare had. Hij ontkent hiermee het recht op subsidie dan ook niet en later (1912) schreef hij dat

het beginsel van staatssteun in de wet staat en de VU moet dan ook

op nieuwe verovering uitgaan, ook wat de zilveren koorde betreft.

Ook later klonken er steeds meer stemmen die op subsidie aandrongen. Een commissie uit directeuren, curatoren en hoogleraren, ingesteld in maart 1914 kreeg een drievoudige veelomvattende opdracht, waarvan ons hier het eerste punt interesseert;

a) te overwegen, of het mogelijk en wenschelijk is, een poging te doen om vermeerdering van Rijkssubsidie te verkrijgen.

In haar vertrouwelijk rapport van mei 1914 gaf de commissie te kennen dat bij krachtige handhaving van het particuliere initiatief

. . . daarnaast steun van Staatswege niet (zal) kunnen ontbreken. Wanneer die steun op zoodanige wijze wordt verleend, dat daardoor de bemoeiingen van de vrienden der V.U. niet in het gedrang komt, is niet wel in te zien, dat principiele argumenten tegen deze praktische noodzakelijkheid kunnen worden ingebracht.

Het is de vrees in die twee voorwaarden verwoord die door heel de VU-geschiedenis heen velen in de Vereniging afkerig van die noodzakelijk geachte subsidie heeft gemaakt, met name de president-directeur Colijn. Maar na de laatste oorlog dwongen uitbouw en groei van de VU er toe gelden te verwerven die een klein volksdeel onmogelijk op zou kunnen brengen.